

Závěry Rady o pokroku v provádění globální strategie EU v oblasti bezpečnosti a obrany

Úvod

1. V souladu se závěry Evropské rady ze dne 15. prosince 2016 a v nich uvedenými pokyny přezkoumala Rada pokrok v provádění svých závěrů ze dne 17. října a 14. listopadu 2016. Vítá níže popsany počáteční pokrok, jehož bylo dosaženo prostřednictvím uceleného souboru opatření při naplňování úrovně ambicí EU, jež vyplynula z globální strategie EU v oblasti bezpečnosti a obrany. Vyzývá k další činnosti a k poskytnutí dalších pokynů a shoduje se na tom, že se k těmto záležitostem vrátí v květnu před červnovým zasedáním Evropské rady.

2. Rada připomíná, že by tento postup měl přispět ke zlepšení schopnosti EU jednat jako zajišťovatel bezpečnosti a posílit společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP), jakož i její globální strategickou úlohu a její schopnost konat samostatně, kdykoli a kdekoli to je nutné, a s partnery, kdykoli je to možné.

3. Rada vítá činnost, kterou v současné době vykonává Komise v úzké spolupráci s členskými státy v souvislosti s prováděním evropského obranného akčního plánu. Vítá rovněž záměr Komise, uvedený v jejím sdělení ze dne 30. listopadu 2016, předložit v první polovině roku 2017 další návrhy na zřízení Evropského obranného fondu, včetně okna pro společný rozvoj schopností, na nichž se členské státy společně dohodnou, a okna pro výzkum (přičemž prvním krokem je zahájení přípravné akce zaměřené na obranný výzkum), které by mělo být posouzeno v kontextu příštího víceletého finančního rámce. Rada připomíná výzvu, s níž se v prosinci roku 2016 obrátila Evropská rada na Evropskou investiční banku, aby se zabývala kroky, jimiž lze podpořit investice do činností v oblasti obranného výzkumu a vývoje.

Rada rovněž v souladu se svými závěry ze dne 14. listopadu 2016 opakuje, že je zapotřebí zvýšit účinnost SBOP a rozvoj a udržení schopností členských států s využitím integrovanější, udržitelnější, inovativnější a konkurenceschopnější evropské technologické a průmyslové základny obrany (EDTIB), což rovněž přispěje k vytváření pracovních míst, růstu a inovacím v celé EU a může zvýšit strategickou samostatnost Evropy, čímž posílí její schopnost podnikat kroky spolu s partnery. Rada připomíná, že tyto snahy by měly být inkluzivní a měly by přinášet rovné příležitosti pro obranný průmysl v EU, měly by být vyvážené a v plném souladu s právem EU.

4. Rada dále vítá rychlé kroky učiněné v návaznosti na závěry Rady ze dne 6. prosince 2016 v zájmu provádění všech oblastí společného prohlášení, které ve Varšavě podepsali předseda Evropské rady, předseda Evropské komise a generální tajemník Organizace Severoatlantické smlouvy. Vyzývá v této souvislosti k další činnosti při plném dodržování zásad inkluzivnosti, reciprocity a samostatnosti rozhodovacích procesů EU a k předložení zprávy o pokroku v červnu roku 2017.

Zlepšování struktur SBOP pro řešení krizí

5. Rada dnes schválila koncepční poznámku týkající se schopností operačního plánování a vedení misí a operací SBOP. S ohledem na prosincové závěry Evropské rady a v souladu se závěry Rady z listopadu roku 2016 tato poznámka obsahuje opatření ke zlepšení schopnosti EU reagovat rychleji, účinněji a plynuleji s využitím stávajících struktur a v zájmu posílení součinnosti mezi civilní a vojenskou oblastí v rámci komplexního přístupu EU. Rada v této souvislosti souhlasí zejména s tím, že:

- krátkodobým cílem je zřídit v rámci Vojenského štábu EU v Bruselu útvar schopnosti vojenského plánování a provádění (MPCC), který bude na strategické úrovni odpovědný za operační plánování a vedení vojenských misí bez výkonných pravomocí a který bude působit pod politickou kontrolou a strategickým vedením Politického a bezpečnostního výboru. Nově zřízený útvar MPCC bude fungovat souběžně a koordinovaně s útvarem schopnosti civilního plánování a provádění (CPCC);
- ředitelem útvaru MPCC bude generální ředitel Vojenského štábu EU, který tak bude vykonávat funkce velitele mise v případě vojenských misí bez výkonných pravomocí, včetně tří výcvikových misí EU nasazených ve Středoafričské republice, v Mali a Somálsku, v souladu s dohodnutým mandátem;
- vysoká představitelka bude vyzvána k předložení návrhu konsolidovaného mandátu Vojenského štábu EU, jakož i návrhu rozhodnutí Rady, které zohlední výše uvedená ujednání a kterým se změní rozhodnutí Rady týkající se dotčených misí SBOP;

- v rámci společného podpůrného koordinačního útvaru na úrovni Bruselu budou seskupeny civilní a vojenské odborné znalosti v klíčových oblastech podpory poskytované misím s cílem pracovat každodenně na dalším posilování a usnadňování účinné civilně-vojenské koordinace a spolupráce při operačním plánování a vedení misí civilních misí SBOP i vojenských misí SBOP bez výkonných pravomocí. To by dále přispělo k plnému provádění komplexního přístupu EU při současném respektování příslušných civilních a vojenských linií velení a jednotlivých zdrojů financování;
- na základě zprávy vysoké představitelky bude zřízení útvaru MPCC a společného podpůrného koordinačního útvaru přezkoumáno rok poté, co se stanou plně funkčními, nejpozději však do konce roku 2018. Tento přezkum by měl být připraven po důkladné konzultaci s členskými státy a nebude mít vliv na žádná politická rozhodnutí, která budou přijata.

Rada rovněž souhlasí s návrhy týkajícími se strategického výhledu a dohledu, které jsou uvedeny v koncepční poznámce, a žádá vysoká představitelku, aby případně ve spolupráci s Komisí přistoupila k jejich provádění.

Stálá strukturovaná spolupráce

6. V zájmu posílení evropské bezpečnosti a obrany v dnešním složitém geopolitickém prostředí se Rada dohodla na tom, že je třeba pokračovat v práci na inkluzivní stálé strukturované spolupráci vycházející z modulárního přístupu. Ta by měla být otevřena všem členským státům, které jsou ochotny přijmout nezbytné přísné závazky a splnit stanovená kritéria, na základě čl. 42 odst. 6, článku 46 a Protokolu č. 10 Smlouvy. Rada uznává, že by stálá strukturovaná spolupráce mohla výrazně přispět k naplnění úrovně ambicí EU mimo jiné i v souvislosti s nejnáročnějšími misemi a že by mohla usnadnit rozvoj obranných schopností členských států a posílit evropskou spolupráci v oblasti obrany, a to při plném využití Smluv. Konstatuje zároveň, že veškeré schopnosti rozvinuté prostřednictvím stálé strukturované spolupráce zůstanou ve vlastnictví členských států a ty s nimi také budou nadále operovat. Rada připomíná, že členské státy mají k dispozici „jeden soubor sil“, který mohou využívat v jiných rámcích. Poukazuje na odpovědnost a pravomoci členských států v oblasti obrany a zdůrazňuje, že stálá strukturovaná spolupráce by měla přispívat ke vzniku nového kooperačního úsilí, spolupráce a projektů.

7. Za tímto účelem Rada vyzývá členské státy, podporované ESVČ a Evropskou obrannou agenturou, aby pokračovaly v práci s cílem dále zvážit a vytvořit:

- dohodu ohledně sdíleného chápání společných závazků, cílů a kritérií na základě příslušných ustanovení Smlouvy, jakož i modelu řízení;
- možné projekty a iniciativy, jež jsou členské státy ochotny prostřednictvím stálé strukturované spolupráce uskutečňovat, a to i modulárním způsobem a s využitím probíhajících projektů a přijetím nových závazků v oblasti investic do obrany, s cílem odstranit zjištěné nedostatky a řešit priority EU a členských států v oblasti schopností, posílit schopnost nasazení a operační dostupnost jejich ozbrojených sil a zvýšit jejich interoperabilitu sdružováním a sdílením stávajících schopností.

Tato činnost by se promítla do přípravy oznámení Radě a vysoké představitelce i do přípravy rozhodnutí Rady, jímž se stálá strukturovaná spolupráce zavede.

8. Rada si je vědoma toho, že se jedná o samostatné iniciativy, avšak zdůrazňuje, že je třeba zvážit možné vazby mezi stálou strukturovanou spoluprací a koordinovaným každoročním přezkumem v oblasti obrany. Uznává, že je třeba vynaložit více úsilí na prozkoumání potenciální vazby s návrhy Komise na vytvoření Evropského obranného fondu, mimo jiné pokud jde o otázku, jak by mohly mít projekty a iniciativy stálé strukturované spolupráce prospěch z jeho mechanismů, které budou předmětem dalších rozhodnutí přijímaných v souvislosti se zřízením a konečnou strukturou fondu.

9. Rada souhlasila, že se k tomuto tématu vrátí v květnu roku 2017, aby poskytla další politické pokyny k případnému politickému rozhodování.

Koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany

10. Rada vítá činnost zahájenou za účelem vymezení zásad a rozsahu koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (dále jen „koordinovaný přezkum“) vedeného členskými státy a majícího za cíl prohloubit obrannou spolupráci, mimo jiné i podporou takového rozvoje schopností, který by řešil nedostatky, a zajistit optimálnější využití plánů v oblasti výdajů na obranu, včetně jejich soudržnosti. Poukazuje na to, že je důležité prostřednictvím koordinovaného přezkumu vyvinout strukturovanější způsob k dosažení klíčových schopností, jež Evropa potřebuje, na základě větší transparentnosti, politické viditelnosti a angažovanosti členských států a současně se vyhnout jakékoli zbytečné další administrativě na straně členských států a orgánů EU. Rada zdůrazňuje, že je třeba zajistit soudržnost mezi koordinovaným přezkumem a procesem obranného plánování NATO v oblastech, v nichž se požadavky překrývají, přičemž uznává odlišnou povahu a příslušnou odpovědnost obou organizací. Upozorňuje, že koordinovaný přezkum jakožto zastřešující nástroj musí vycházet ze stávajících procesů a nástrojů, které musí co nejlépe využívat, a že by měl v maximální možné míře čerpat z dostupných informací, které byly jejich prostřednictvím získány.

11. Rada zdůrazňuje, že koordinovaný přezkum by byl prováděn na dobrovolném základě a při plném respektování výsad a závazků členských států v oblasti obrany, případně včetně oblasti kolektivní obrany, a jejich procesů obranného plánování, a s ohledem na vnější hrozby a bezpečnostní výzvy v celé EU.

Poukazuje na to, že je důležité vnést do sféry evropských schopností větší transparentnost a politickou viditelnost. V tomto ohledu zdůrazňuje, že by koordinovaný přezkum měl poskytovat zastřešující hodnocení otázek souvisejících se schopnostmi, a přispívat tak k politickému vedení ze strany Rady. Rada proto také zdůrazňuje, že koordinovaný přezkum by měl členským státům napomoci

k zajištění kritických schopností především na základě priorit dohodnutých v této oblasti prostřednictvím plánu rozvoje schopností EU. Měl by také členskými státy poskytovat platformu pro koordinaci vnitrostátního obranného plánování a diskusi o něm – a to i pokud jde o plány v oblasti výdajů na obranu, s ohledem na závazky přijaté Evropskou radou v prosinci 2016 – strukturovanějším způsobem, jenž staví na dobrovolných opatřeních obsažených v politickém rámci pro systematickou a dlouhodobou obrannou spolupráci. Rada si je vědoma toho, že se jedná o samostatné iniciativy, avšak práce na koordinovaném přezkumu by měly probíhat ve shodě s prováděním evropského obranného akčního plánu.

12. Rada vítá myšlenku pravidelných specializovaných zasedání ministrů obrany, zpočátku jednou za dva roky a častěji, bude-li tak rozhodnuto. Evropská obranná agentura by měla hrát v koordinovaném přezkumu klíčovou úlohu za účelem poskytování zastřešujícího objektivního hodnocení a podpůrné analýzy ve formě písemné zprávy ministrům obrany, přičemž by měla plně využívat stávající nástroje a rovněž pro koordinovaný přezkum fungovat jako sekretariát.

13. Rada souhlasí s parametry koordinovaného přezkumu vymezenými výše a vyzývá vysokou představitelku / vedoucí agentury, aby v úzké spolupráci s členskými státy do června vypracovala podrobnější návrhy ve věci rozsahu, metodiky a obsahu koordinovaného přezkumu, zejména pokud jde o interakci s členskými státy, a to s ohledem na přípravy zavedení tohoto přezkumu, jež by měly být završeny do konce roku 2017. První úplný koordinovaný přezkum by měl být proveden zejména na základě priorit revidovaného plánu rozvoje schopností, jakož i na základě dalších stávajících procesů a nástrojů v roce 2018.

Rozvoj civilních schopností

14. Rada zdůrazňuje, že co se týče rozvoje civilních schopností, je důležité urychleně pokročit v práci. Souhlasí, že je zapotřebí posílit schopnost reakce, a zajistit tak účinnější, rychlejší a flexibilnější nasazování misí SBOP, které plní významnou úlohu coby pilíř komplexního přístupu EU. V této souvislosti bere Rada zřetel na probíhající jednání, věnovaná mimo jiné otázkám jako stálá kapacita, předem stanovené specializované týmy odborníků a policejních složek či pracovníků dalších profesních kategorií a přezkum mechanismu civilní zásahové skupiny. Rada žádá vysokou představitelku a v příslušných případech i Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy předložily konkrétní návrhy na posílení schopnosti reakce, které by měly být schváleny před červnovým zasedáním Evropské rady. Rada také souhlasí, že je třeba podrobit dalšímu přezkumu prioritní oblasti civilních misí SBOP, jež byly dohodnuty na zasedání Evropské rady ve Feiře. I v této oblasti Rada vyzdvihuje význam posílené součinnosti, slučitelnosti a interoperability mezi EU a OSN. K uvedeným otázkám se Rada vrátí v květnu.

Provádění v různých dalších oblastech

15. Rada se zájmem očekává urychlené završení legislativní činnosti věnované návrhu na změnu nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru, jenž výrazně přispěje ke schopnosti EU zajišťovat účinné, odpovědné a plynulé budování kapacit. Rada připomíná své závěry z listopadu roku 2016, podle nichž je třeba plně zahrnout všechny požadavky pro další podporu partnerských zemí, aby tyto země samy dokázaly předcházet krizím a řešit je, a to i v kontextu misí SBOP bez výkonných pravomocí. V tomto kontextu vybízí k pokračování již prováděné přípravné činnosti směřující k identifikaci potřeb v oblasti budování kapacity na podporu bezpečnosti a rozvoje. Rada znovu zdůrazňuje flexibilní zeměpisnou působnost uvedeného budování kapacit a vyzývá k identifikaci a vypracování nových projektů. Rada dále připomíná svůj návrh, podle něž se bude pracovat na cíleném nástroji pro účely zajištění budování kapacity. K otázce budování kapacity na podporu bezpečnosti a rozvoje se vrátí v květnu roku 2017.

16. Rada vítá počáteční úvahy o posilování relevantnosti, využitelnosti a nasaditelnosti nástroje rychlé reakce EU, včetně bojových skupin EU – zejména za účelem posílení jejich modularity, jejich přípravy a jejich účinného financování, a se zájmem v této oblasti očekává další činnost. V jejím rámci by měl být dále brán zřetel na konkrétní praktické aspekty, ustanovení týkající se společných nákladů a další finanční ustanovení pro operace rychlé reakce obecně, a zejména pak pro bojové skupiny EU.

Rada se k této otázce vrátí v květnu, přičemž bude vycházet z konsolidovaných návrhů, které předloží vysoká představitelka na základě intenzivních konzultací s členskými státy. Pokud jde o finanční aspekty, mohly by tyto návrhy přispět ke komplexnímu přezkumu mechanismu Athena, k němuž má dojít do konce roku 2017 a jenž bude projednán proběhnout v příslušném rámci.

17. Rada opětovně poukazuje na význam spolupráce s partnery, zejména s OSN, NATO, OBSE, Africkou unií, Ligou arabských států a Sdružením národů jihovýchodní Asie (ASEAN), jakož i se strategickými partnery a dalšími partnerskými zeměmi v našem sousedství i na celém světě, při náležitém dodržování institucionálního rámce a rozhodovací samostatnosti EU a zásady inkluзивnosti. V tomto ohledu Rada připomíná, že partnerství v oblasti SBOP je třeba dále rozvíjet, a vybízí vysokou představitelku, aby do května roku 2017 předložila možnosti strategičtějšího přístupu k partnerům SBOP, jak je uvedeno v závěrech Rady z listopadu roku 2016.

18. Rada vítá přezkum a organizační kroky, jež byly podniknuty v zájmu podpory posílené civilně-vojenské situační informovanosti EU na základě zpravodajských informací, s cílem poskytovat východiska pro strategické prognózy. Vyjadřuje podporu dalším opatřením, jež budou přijata s ohledem na budoucí navýšení stavu zaměstnanců a posílení logistiky a infrastruktury, bude-li to považováno za nezbytné, a vrátí se k tomuto tématu v červnu.

19. Rada připomíná, že je třeba včas provést přezkum plánu rozvoje schopností, a to do jara roku 2018, a vítá návrhy na zlepšení procesu rozvoje schopností EU, které v současné době připravuje Evropská obranná agentura. Z tohoto hlediska také vítá pokračující práci na revizi Katalogu požadavků. Činnost, kterou členské státy vyvíjejí v rámci Evropské obranné agentury v oblasti priorit schopností, zastřešujících priorit v oblasti výzkumu a technologií a klíčových strategických činností, napomůže při nasměrování budoucích investic a poslouží jako východisko pro provádění evropského obranného akčního plánu. Kromě toho Rada připomíná, že je zapotřebí urychleně provést opatření rozvíjená v rámci Evropské obranné agentury, pokud jde o rozhodující pozitivní faktory a bezpečnost dodávek, a to na základě politických závazků členských států a dohod vztahujících se ke konkrétním programům či odvětvím.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press